

ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΩΡΑΙΟΥ ΛΑΓΚΑΡΝΤΕΡ

του ΠΟΛ ΦΕΒΑΛ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά το 1699, ενώ ο βασιλεύς της Γαλλίας Λουδοβίκος 14ος βασιλεύοντα στα τελευταία χρόνια της ζωής του, τρεψι πρόγραμμα από βασιλικό αμμα είχαν συνδεθεί με την πιο στενή φίλια : Ο δούξ Φίλιππος της Σάρτης, ο καπνών αντιβασιλεύς της Γαλλίας, ο Φίλιππος της Λωρραίνης, δούξ του Νεβέρ, κ' ο πρίγκιψ Φίλιππος της Μάντονας και της Γκονζάγκας.

Δυστυχώς, ο τελευταίος, ο οποίος ήταν καταστραφένος οικονομικός, είχε ψυχή εγγληματίου κ' είχε όρισει να ξαναγίνει πλούσιος, έστω και πουλώντας την ψυχή του στο διάβολο. Γιά τόν σκοπό αυτό όργωνε ψυαία τη δολοφονία εκείνου που αποκαλούσε αδελφό του, τον Φίλιππον του Νεβέρ, τόν όποιον εποφθαλμιούσε την άπειρατη περιουσία και την όρασιτάτη και πλούσιότη η σίγγιο. Ο Νεβέρ πράγματι είχε παντρευτεί χρονιά άτ' όλο τόν κόσμο κ' από τόν ίδιο τόν πατέρα της, την κόρη τού μαρκαζίου Ντε Κάβλους, Αύγη, από την όποια είχε αποκτήσει κ' ένα κορίτσι, που τόν είχε βαρτίσει κ' από Αύγη. Είχε κάνει τόν γάμο τόν μυστικό, γιατί άν τόν μάθαινε ο Λουδοβίκος 14ος, ό όποιος ήθελε νά τόν παντρεύει με πριγκιπίσσα βασιλικού αίματος, θά έκανε την εννόα του. Ο μόνος, στόν όποιο είχε έμπιστευθή τόν μυστικό του, ήταν ό Γκονζάγκας. Ο καταχθόνος αυτός ευλατρίδης άποφάσισε τότε νά τόν έμεταλλεύθη και πηγαίνοντας στόν πάγο τού Κάβλους, άρχισε νά περιβάλλ τόν γέρο μαρκαζίο με κάθε λογής περιουσίες, προσπολιόμενος σιγχώνους τόν έρωσιμενίο με την Αύγη, ός όπον στό τέλος άπόπασσε τή σιγχαιθείη του γιά τόν γάμο τού μαζύ της. Η Αύγη, βλέποντας τόν σιγγιό τόν άπειλοέσσε, έπεσαν άίσιως νύ στείη ένα γράμμα στόν μυστικό της σίγγιο, τόν Νεβέρ, προσκαλώντας τόν νά τρεψή κοντά της και νά τήν βοηθήση.

Ο Γκονζάγκας όμως τόν έμαθε αυτό και, ζέροντας πιά όρα και σέ ποιά μέρος θά σιχαντιόντοσαν οι δύο σίγγιοι, έστησε μιά ένεδρο στόν Νεβέρ. Τοποθέτησε, δηλαδή, στήν πάρο του πάγου, από την όποια θά περνούσε ό νεαρός δούξ, γιά νά φτάση ός τή σίγγιο τού, έτοιμοι τρωμερούς ξιφομάχους, άνθρώπους τού σιχνίου και τού παλιονικού, έξ επαγγέλιματος δολοφόνους, με τήν εντολή νά τόν ζεζάνουν... Έτσι ο Νεβέρ ήταν καταδικασμένος ες θάνατον... Θά σιχαντιόνταν, χωρίς νά έξη κοντά τόν έναν φίλο, έναν μάτρωα της δολοφονίας του...

Μά τήν τελευταία στιγμή η φίλη Παρόνοα άποφάσισε νά διαδραματισθόν τά γεγονότα διαφωριζά άτ' ότι τά είχε προσχεδιάσει η εγγληματίη ψυχή τού Γκονζάγκας... Και ός όργανό της διάλεξε ένα νεαρό ίπτότη, τόν Ωραίο Έστρο ντε Λαγκαρντέ, τόν Μικρό Παρισινό, όπος τόν άποκαλούσαν, ένα τρελλό και μεγαλόψυχο παλλικάρι, που ός μόνη του περιουσία είχε τόν σπαθί του... Ένα σπαθί, που τόν χρησιμοποίησε προκαλώντας όλο τόν κόσμο σέ μονομαχίες, πράγμα που άνάγκασε στό τέλος τόν βασιλέα νά τόν έξοριση άτ' τη Γαλλία... Καθώς λοιπόν ό θεοτρελλός αυτός Λαγκαρντέ τρεφόσε στό δόλο της έξορίας του, δέν βόριζε τίποτε καλύτερο νά κάνει, παρά νά στείη μιά προσέληση γιά μονομαχία στόν δούκα Ντε Νεβέρ, που ήταν επίσης περίφημος ξιφομάχος και που ό Λαγκαρντέ τόν ζήλευε γιά μιά εμιστική σπαθιά, την όποια δέν ήξερε κανείς άλλος, εκτός άτ' αυτόν.

Ο Νεβέρ δέχτηκε τήν προσέληση τού κ' η συνάντησή τους θά γινόταν στήν περιοχή τού πάγου τού Κάβλους. Μά, λίγες ώρες πού της σιχαντιόσεως, καθός ό Λαγκαρντέ μιμήκε σ' ένα πανδοχείο κοντά στόν πάγο, ξιφινάστηκε, βλέποντας εκεί όλους τούς μπάθους, που είχε σιγνευρώσει ό Γκονζάγκας, γιά νά δολοφονήσουν τόν Νεβέρ. Άνάμεσα σ' αυτούς άναγνώρισε και δύο πρώην απόδιδασκάλους, τόν Κακαριτάζ και τόν Πισσινάβ,

άνθρώπους περισσότερο δυστυχισμένους, παρά κακούς, από τούς όποιους έμαθε και τόν σκοπό της έπιστης αυτής σιγνευρώσεως...

Α ! Ο Λαγκαρντέ ήταν άληθινός ίπτότης !... Από τή στιγμή ζέκινή όρασιτής νά ίπρασάσει τόν Νεβέρ, άντί νά τόν χιτηρήσει...

Έτσι, όταν νύκτωσε, η τάφρος τού Κάβλους έγινε μάτρωα μιás τρωμερής πάλης δύο ήρώων, τού Λαγκαρντέ και τού Νεβέρ, έναντιόν είκοσι δολοφόνων. Ο Λαγκαρντέ, ίπρασπίζοντας εκείνον, με τόν όποιον έπλοκείτο νά μονομαχήση, όμοιόσε σάν δάμονας άνάμεσα από τούς δολοφόνους, μόνοντι κρατούσε με τόν άριστέρο τόν χέρι ένα παιδάκι, την κόρη τού Νεβέρ, που τού την είχε έμπιστευθή από τής σιγνιολής η μητέρα της. Χάρη σ' αυτόν, χάρις στήν άνδρεία του τή θύλακή, σέ λίγο οι μισοί δολοφόνοι ήσαν εκτός μάχης κ' οι άλλοι μισοί έτοιμαζόντοσαν νά τόν βάλουν στή πόδια, όταν Έξαρνα, ό δούξ Ντε Νεβέρ χιτηρήθηκε προδοτικά από πίσω, από τόν εγγεφίδιο ενός προσπολιδοφάρου δολοφόνου, που δέν ήταν άλλος από τόν Γκονζάγκα. Στήν κραγή της άγωνίας τού δούκου, ό Λαγκαρντέ άπάντησε κ' ένα μονογράμμα, και σιχόνοντας, τόν έλασε τά μάτια, άρού προσηγομιένους τόν όρασιτήκε ότι θά προταπεινή την κόρη του. "Έπειτα, τρωμερός σάν λιοντάρι, διέσχισε τούς δολοφόνους και, φτάνοντας μωρός στόν Γκονζάγκα, τόν σιμάδεψε γιά πάντα, πληρώνοντας τόν στο έγχι. Κατόπιν, φοβερός και τρωμερός, άπροσέγγιστος άτ' όλους, άνέβηκε στό χέλιος της τάφρου. Έκει ήφωσε στό φως τού φεγγαριού τόν παιδί που κρατούσε στήν άγκυαία του, και δείχνοντας τόν στόν Γκονζάγκα, τού φώναζε :

—Νά η κόρη τού Νεβέρ ! Έλα, λοιπόν, νά τήν πάρης πίσω από τόν σπαθί μου, δολοφόνε, άνανδρε, έσύ, που όργωνες από τόν φορτό εγγλημα... Όποιος κ' άν είσαι, τόν χέρι σου θά κρατήση τόν σπαθί μου. Κι' όταν θάρθη ό χαμός, άν δέν έθυβεις έσύ στόν Λαγκαρντέ, ό Λαγκαρντέ θάρθη σέ σένα !..

Δέκα όγχο χρόνια πέρασαν... Ο βασιλεύς Λουδοβίκος 14ος είχε πεθάνει πια και την Γαλλία την κυβερνούσε ο αντιβασιλεύς Φίλιππος της Ορλεάνης, ο αδελφικός φίλος τού Νεβέρ και τού Γκονζάγκας, εν όνομα τού νεαρού βασιλέως Λουδοβίκου 15ου.

Ο Φίλιππος της Γκονζάγκας είνε πλούσιος τώρα και πανίσχυρος στο παλάτι. Ο άθλιος αυτός δολοφόνος, έπειτα από τόν δόγμα της τάφρου τού Κάβλους, κατόρθωσε νά παντρευθή την χήρα τού θύματος του, τού Νεβέρ. Μά η Αύγη τού έδωσε μόνο τόν χέρι της, γιατί ό Γκονζάγκας δέν πέτυχε ποτέ την άδεια νά θρασικήση τόν κατόφρη τού δοματίου της σίγγιο του, η όποια κλαίει πάντοτε τή χιαινή της κόρη και τή σιχοσιμένη πρώτη της άγάτη.

Όπόσο, η Αύγη άγνοεί την άγία εκείνου, τού όποιον φέρει τόν όνομα. Ένα μονάγα πρόσωπο στόν κόσμο θά μπορούσε νά τής τήν άποκαλήση : ό Λαγκαρντέ... Μά ό Λαγκαρντέ, παίρνοντας μαζί του και τήν κόρη της, Έξαρνα νιτρεκε από τή νύχτα της δολοφονίας και από τότε κανείς δέν έμαθε νά γίνετα λόγος γ' αυτόν...

Μά τί άπόγινε ό Λαγκαρντέ ;... Από τή στιγμή που ό θεοτρελλός αυτός ίπτότης έννοιωσε ότι είχε σιποδιά καθήκοντα νά έκλήρωση άπέναντι της κόρης τού Νεβέρ, τήν όποια είχε σώσει, μετακομρόθηκε έντελως...

Παίρνοντας μαζί του τήν μικρή Αύγη, που θά τήν προστάτεκε στό έξής τόν τρωμερό σπαθί του, ό Λαγκαρντέ διέσχισε τήν Ισπανία σίγγιο. Στήν Ισπανία, κριμώδους με τόν φεφιδόνιο μαστρο - Λουδοβίκος, ό θαρραλέος ίπτότης άρχισε νά εργάζεται χειρωνακικά, γιά ν' αναβήση τή θετή τόν κόρη.

Ο μαστρο - Λουδοβίκος, όπόσο, δέν άργησε νά γίνη περίφημος ός όλο-

—Όστε, ρώτησε ό αντίβασιλεύς, ό Λαγκαρντέ βρίσκεται στό Παρίσι ;

ποός σ' δόξαλη την 'Ισπανία. Κατόρθωσε διαδοχικά στην Παμπλουάνα, στο Μπυόργκος και στην Σεργκόβια, κι' έφυγε απ' όλες αυτές τις πόλεις για να γλιτώσει από τις καταδιώξεις των άπειστων του Γκονζάγκα, ο οποίος αναζητούσε άσφραστα την κόρη του Νεβέρ, όχι βέβαια για να την ρέξει στην αγκαλιά της μητέρας της, μά για να την ξεπαστώσει.

Η Αδύη ντε Νεβέρ είχε γίνει στο μεταξύ μία ώριμη γυναίκα. Δεν είχε παρά μιά μόνο φίλη, μία νεαρή Άτσιγγανοπούλα, ονομαζομένη Φλώρα η Νύνα Κρούς. Από μιά ιδιοτροπία μάλιστα της τύχης, ο Γκονζάγκας διάλεξε την Ντόνα Κρούς για ν' άναγκασιάσει η' αυτήν την πραγματική κόρη του Νεβέρ...

Μά η ώρα των μεγάλων αποφάσεων είχε φτάσει πιά. Ο Λαγκαρντέρ έμαθε ξαφνικά ότι ο Γκονζάγκας έπρόκειτο να συγκαλέσει ένα οικογενειακό συμβούλιο, που θα κανόνιζε το ζήτημα της τεραστιάς κληρονομιάς του Νεβέρ ειδικά για' αυτόν.

Έντυματιάζει ο Λαγκαρντέρ, ο οποίος εξακολουθούσε να είναι πάντα εξόριστος, είχε άγατησει μυστικά την Αδύη, στην οποία χρησιμοποιεί για πατέρας. Μά κι' η Αδύη, που άνοιχτος το πραγματικό της δνομα, τον αγάπησε κι' αυτή παρόρα. Όσοσο, ο γενναίος ιπάτης δεν διάταξε ούτε στιγμή μεταξύ του έρωτός του και του καθήκοντός του, που είχε γίνει ο σκοπός της ζωής του, κι' έπιζε μέσα στα βήθη της καρδιάς του την αγάπη του. Μαζών με τη θαγή του κόρη, Ξαναγίαισε στη Γαλλία, αυτός, ο πρώτος άνθρωπος, που δεν είχε κανένα προστάτη και φίλο, κι' έγκαταστάθηκε στο Παρίσι, κοντά στο Παλάι-Ρουαγιάλ, στο κέντρο της δράσεως του άδυναμωτου έθνοτός του.

Μεταμειωμένος σε καμπούρη, κρημμένος με το ερωτικό ψευδώνυμο Αίσωπος, φτάνει μέχρι του σημείου να έγκατασταθή στο ίδιο το παλάτι του Γκονζάγκα, που είχε μεταβληθί σ' ένα είδος Χρηματιστηρίου.

Παρακοιούσθης κρημά το άοργνεϊσκό συμβούλιο και κατόπιν υποδείξωός του, η χρα του Νεβέρ και σύζυγος του Γκονζάγκα δεν άναγνώρισε την Φλώρα, την οποίαν ο τελευταίος της παρουσίασε ως κόρη της.

Στο τέλος, κατόπιν συστάσεώς του, η πριγκίπισσα αποφάσισε να πάει σ' ένα μεγάλο χορό, που έδινε ο άντιβασιλεύς στο Παλάι-Ρουαγιάλ και στον όποιο θα Ξαναανακηρύσσουε δλους τους ηρώας μας.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

I

Ο ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΙ' Ο ΚΛΗΜΠΟΥΡΗΣ

Η σάλλες του Παλάι-Ρουαγιάλ ήταν πλιά γεμάτες από κόσμο. Επίσης πολλές κόσμος συνομιλούσαν και στους κήπους του άνακτόρου. Οι μεταμφιεσμένοι είχαν άρχισι το χορό, ενώ άλλοι απ' τους προσκαλεσμένους έπαιζαν λασκενέ σόν κήπο, κάτω από μεταξένες σκηνές... Το χρυσάφι κυλούσε σέ χοδφτες... Έχαναν, κέρδιζαν, φώναζαν, γελούσαν...

Σ' ένα απ' τα τραπέζια του λασκενέ, έπαιζαν ο νεαρός κι' ώραιος μαρκήσιος ντε Σεαβερνύ, ο Σουαζύ, ο 'Οριόλ, ο Ναβάγι, ο Ζιρόν κι' δλη η άλλη συντροφιά των ανθρώπων του Γκονζάγκα. Ο άρχιεπιστάτης του ο Πεϋρόλ, ήταν κι' αυτός εκεί και κέρδιζε τεράστια ποσά.

Έπαιζαν και συζητούσαν. Το θέμα της γενικής συζητήσεως ήταν η εμφάνισι της πριγκίπισσας Γκονζάγκα στη μεγάλη αυτή χορτή.

—Δεν είνε αυτό το μόνο παράδοξο που συμβαίνει σήμερα, είνε κάποιος. Έγώ είδα και πού παράδοξο άκόμα...

—Τί; τον ρώτησαν δλοι.

—Είδα τον πρίγκηπα Γκονζάγκα, ναί. τον είδα με τα ίδια μου τα μάτια να χτυπάη την πόρτα του άντιβασιλέως και να μη του άνοιγουν...

Γενική σιωπή έπακολούθησε. Η ειδοχισι αυτή τους ενδιέφερε δλους.

—Τι περίεργο βλέπετε σ' αυτό; Είνε ο Πεϋρόλ. Η Αυτόυ 'Υψηλότης θα ήταν άπασαχολημένος με τις κρατικές υποθέσεις...

—Αυτή την ώρα ο άντιβασιλεύς δεν καταγίνεται καθόλου με τις υποθέσεις του Κράτους.

—Μπορεί να συνομιλούσε με κανένα πρεσβευτή...

—Ο άντιβασιλεύς δεν συνομιλεί με κανένα πρεσβευτή.

—Μήπως είνε με καμιά άφραια γυναίκα;

—Ο άντιβασιλεύς δεν είνε με καμιά άφραια γυναίκα.

Τις καθηγορηματικές αυτές άπαντήσεις τίς έδινε ο 'Οριόλ, κι' η γενική περιέργεια μεγάλωνε δλοένα.

—Μά με ποιόν είνε λοιπόν η Αυτόυ 'Υψηλότης;

—'Ολοι αυτό ρωτάνε, άπάντησε εκείνος που είχε μιλήσει πρώτος... 'Ο ίδιος ο Γκονζάγκας ζήτησε πληροφορίες από τους ύπηρετες...

—Και τί του άπάντησαν οι ύπηρετες;.. ρώτησε ο Ναβάγι.

—Μυστήριο, κύριοι, μυστήριο!.. Η Αυτόυ 'Υψηλότης είνε θλιμμένη από την ήμερα που έλαβε κάποια έμπιστευτική επιστολή από την 'Ισπανία... Σήμερα δε το πρωί διάταξε να εισαγούν στα διαμερίσματά του από την ίδιατερη πόρτα της Αδύης των Κρηών, ένα πρόσωπο, που κανείς απ' τους ύπηρετες του δεν είδε, εκτός από τον Μπλοντά, ο όποιος είνε πώς ήταν ένας άνθρωπάκος, ντυμένος από πάνω ως κάτω στα μαύρα, ένας καμπούρης...

—'Ενας καμπούρης!.. φώναξαν δλοι. 'Ενας καμπούρης!..

—'Επειτα γενική σιωπή έπακολούθησε. 'Απ' το άνοιγμα της σκηνής φαινόταν στα φωτισμένα παράθυρα του γραφείου του άντιβασιλέως 'Ο 'Οριόλ κούταξε προς το μέρος αυτό στην τόχη.

—Δέστε! Δέστε! φώναξε, άπλώνοντας το χέρι του. Είνε άκόμα μαζύ.

'Ολα τα βλέμματα στράφηκαν άμέσως προς τα φωτισμένα παράθυρα. Πίσω απ' τις λευκές κουρτίνες, ξεχώριζε η σιλουέτα του Φιλίππου της 'Ορλεάνης, ο όποιος έβόδιζε. Μι' άλλη σκιά άκαθόριστη φαινόταν να τον συνοδεύη. Αυτό βάστηξε μία στιγμή μόνο, όσο η δυδ σκίες περπατούσαν μπρός στο παράθυρο. 'Όταν σέ λίγο Ξαναφάνηκαν, είχαν αλλάξει οι θέσεις καθώς έστριψαν. Η σιλουέτα του άντιβασιλέως ήταν άκαθόριστη τώρα, ενώ του μυστηριώδους συντρόφου του ξεχώριζε καθαρά μέσ' από τις κοστίτινες: Φαινόταν ένας κοντός άνθρωπάκος με μιιά μεγάλη καμπούρα στη ράχη του και με χέρια μακρὰ που χειρονομούσαν ζωηρά.

Η σιλουέτα του Φιλίππου της 'Ορλεάνης και του καμπούρη δεν Ξαναφάνηκαν πιά πίσω απ' τις κουρτίνες. Ο άντιβασιλεύς είχε καθήσει μπρός στο γραφείο του, ενώ ο καμπούρης στεκόταν όρθιος μπροστά του, σέ μιιά στάσι γεμάτη σεθασμό...

—'Ας μπορούμε τώρα κι' εμεις στο γραφείο του άντιβασιλέως. 'Ο Φιλίππος της 'Ορλεάνης είχε περάσει πιά τα σαράντα του χρόνια. Τα λεπτά του χαρακτηριστικά είχαν άρchiσει να παίρνουν μιιά έκφρασι κουρασιμένη. 'Όσοσο, ήταν ώραιος άκόμα. Το πρόσωπό του είχε ευγένεια και γοητεία. Τα μάτια του που είχαν κάποια γλυκύτητα έντελώς γυναικεία, άντανακλούσαν την καλωσύνη που έφτανε μέχρις άδυναμίας.

Τη στιγμή που ο καμπούρης, κατά διαταγήν του, μπήκε μέσα στο γραφείο του, ο άντιβασιλεύς του έριξε μιιά ματιά και τον ρώτησε:

—Σεις μου γράφατε από την 'Ισπανία;

—'Οχι. άπάντησε ο καμπούρης με σεθασμό.

—Κι' από τις Βρυξέλλες;

—'Όυτε από τις Βρυξέλλες.

—Κι' από το Παρίσι;

—'Όυτε από το Παρίσι...

—Ο άντιβασιλεύς του έθωριξε μιιά δεύτερη ματιά και ψιθύρισε:

—'Θά Ξαφνιαζόμουν πολύ, αν είσαστε έσεις ο Λαγκαρντέρ...

—'Εγώ ο Λαγκαρντέρ; Έκανε ο καμπούρης, γελώντας. 'Εγώ Λαγκαρντέρ είνε ώραιος...

—Μά εγώ δεν είδα ποτέ μου Λαγκαρντέρ, άπάντησε ο άντιβασιλεύς. 'Εσεις πώς άνουάζεστε;

—Με λένε μασσο-Λουδοβίκο στο σπίτι μου, 'Υψηλότατε...

Στο δρόμο, οι άνθρωποι μου δίνουν όποια παρατσούκλια τους άρέσουν...

—Πού κάθεστε;

—Πολύ μακρὰ...

—Αυτό άποτελεί άνηση να μου πητε την κατοικία σας;

—Μάλιστα, 'Υψηλότατε...

'Ο Φιλίππος της 'Ορλεάνης του έριξε μιιά ματιά άυστηρή

Ο άντιβασιλεύς είχε καθήσει μπρός στο γραφείο του...

και ειπε :

—“Έχω άστυνομία πολύ επιτήδεια και θα μπορούσα εύκολα

να μάθω τό σπιτί σας.

—“Αφού επιμένετε, Ύψηλότατε, σάς πληροφορώ ότι κάθομαι

από άνάκτορο του Γκονζάγκα.

—Στό άνάκτορο του Γκονζάγκα ; επανέλαθε ό αντιβασιλεύς,

εξαρσιασμένος.

“Ο καμπούρης χαίρετώς κι' άπάντησε ψυρά :

—Ναι, έκει μένω, μολοντί πληρώνω πολύ μεγάλο νοίκι...

“Ο αντιβασιλεύς φαινόταν βυθισμένος σέ σκέψεις. “Επειτα

είπε :

—Είπε καιρός, πολüs καιρός από τότε που άκουσα για πρώ-

τη φορά να γίνεται λόγος γι' αυτόν... “Ηταν άλλοτε ένας τρο-

μερός σπαθιστής...

—“Έκανε από τότε ό,τι μπορούσε για να εξλιωθί για τίς

νεανικές τρέλλες του...

—“Εσείς τί τον έχετε ; ρώτησε ό αντιβασιλεύς.

—Τίποτε.

—Γιατί δέν ήρθε να με δη ό ίδιος ;

—Γιατί έκρινε σκοπιμώτερο να στείλη έμένα...

—“Αν ήθελα να τον δω, πού θα τον εύρισα ;

—Δέν μπορώ ν' άπαντήσω στην ερώτησί σας αυτή, Ύψηλό-

τατε...

—Μά... έκανε ό αντιβασιλεύς.

—“Έχετε άστυνομία, τον έδιωξε με σθεσμού ό καμπούρης,

και τί θεωρείτε ως επιτήδεια... Προσπαθήτε λοιπόν να τον

βρήτε... Σέ μιά ώρα, “Ερρίκος

ντε Λαγκαρντέρ θα είνε ασφαλι-

σμένος από τίς αναζητήσεις σας κι' άν τον καταδιώξετε, δέν θα

επαναλάβη τό διάδημα που κά-

νει τώρα για να είνε εν τάξει με

τή συνείδησή του...

—“Ωστε τό κάνει παρά τί θέ-

ληοί του αυτό τό διάδημα ; ρώ-

τησε ό Φίλιππος τής Όρλεάνης.

—Ναι, παρά τί θέληοί του, ά-

πάντησε ό καμπούρης.

—Γιατί ;

—Γιατί δηλ ή εύτυχία τίς ύ-

πάρχειώς του εξαρτάται απ' αυτό

τό παιγνίδι που θα μπορούσε ώσ-

τόσο να μη τό παίξει.

—Και ποιός τον εξαναγκάζει

να παίξει αυτό τό παιγνίδι ;

—“Ενας όρκος.

—Και σέ ποιόν τον έκανε τον

όρκο αυτόν ;

—Σ' έναν άνθρωπο έτοιμοθά-

νατο...

—Πώς λεγόταν ό άνθρωπος

αυτός ;

—Τόν ξέοετε πολύ καλά, Ύψη-

λότατε, άπάντησε επίσημα ό κα-

μπούρης. “Ο άνθρωπος αυτός λε-

γόταν Φίλιππος τής Λωρραίνης,

δουδ του Νεβέρ.

“Ο αντιβασιλεύς άφησε τό κε-

φάλι του να γείρει επάνω στό στή-

θος του.

—“Αλλοίμονο! ψιθύρισε με φω-

νή σθυμένη. Έκοσι χρόνια πέ-

ρρασαν από τότε... Δέν έχασα

τίποτε, τίποτε... Τόν άγαπούσα πολύ, τό φτωχό μου Φίλιππο...

Μά κι' αυτός μ' άναπούσε!... “Από τότε που μου τον σκότω-

σαν, δέν ξέρω αν έσοιξα ποτέ τό χέρι ενός τιμίου κι' ειλκριν-

νοūs φίλου, όπως αυτός...

“Ο καμπούρης τον έτραγε τώρα με τό βλέμμα... Μιά ζωηρή

συγκίνηση ζωγραφιζόταν τώρα και στα δικά του χαρακτηρισ-

τικά. Για μιά στιγμή, άνοιξε τό στόμα του να μιλήσ... Μά

συγκρατήθηκε, καταβάλλοντας μιά μεγάλη προσπάθεια. Τό

πρόσωπό του έγινε και πάλι άπαθές.

“Ο Φίλιππος τής Όρλεάνης σηκώθηκε και ειπε άργά :

—“Ημουν στενός συγγενής τό δουκός ντε Νεβέρ. “Ως πρί-

γκηψ λοιπόν, ως συγγενής του και ως ό πιό στενός του φίλος,

όφειλό προτασία στη χήρα του, ή όποια είνε σήμερα σύζυγος

ένός άγαπητού μου φίλου. “Αν ή κόρη του ζή, ύποσχομαι ότι

θα πάρη δηλ του την κληρονομία κι' ότι θα παντρευτή έναν

πρίγκηπα άν θέλει. “Οσο για τί δολοφονία τού φτωχού μου

Φίλιππου, λένε ότι δέν έχω, παρά μιá μόνο άρετή : να έχω

άμέσως τίς προσβολές και τίς αδικίες... Αυτό είνε αλήθεια...

“Η σκέψι τής έδικίκησης γεννιάνται και πεθαίνε μέσα μου την

ώρα στιγμή. Μά κι' έγώ έκανα έναν όρκο, όταν ήρθαν και μου

είπαν : “Ο Φίλιππος πέθανε! “Όρκιστήκα να τον έδικικηθώ, αν

μπορέσω... Σήμερα κυβερνώ ένα Κράτος... Τό να τιμωρήσω

λοιπόν τό δολοφόνο του Νεβέρ δέν είνε μιá έδικίκησης. αλλά

μιá πράξις δικαιοσύνης.

“Ο καμπούρης ύποκλήθηκε σιωπηλός.

“Ο Φίλιππος τής Όρλεάνης εξακολούθησε :

—Μου μένουν πολλά πράγματα να μάθω. Γιατί αυτός ό Λα-

γκαρντέρ άργησε τόσο πολύ ν' άπευθυνθί σέ μένα ;

—Γιατί ειγε πη : “Την ήμέρα που θ' άπαλλαγώ τής κηδεμο-

νίας τής, θέλω ή δεοποιήσι ντε Νεβέρ να είνε γυνάικα αι να

μπορη να γνωρίση τούς φίλους τής και τούς έχθρούς τής!... ”

—“Έχει άποδείξεις τών Ισχυρισμών του ;

—Τίς έχει, εκτός από μιá.

—Ποιάν ;

—Την άπόδειξι, χάρις στην όποια θ' άποκαλυφθί ό δολοφ-

νός του Νεβέρ.

—Τόν ξέρει τό δολοφόνο ; ρώτησε ό αντιβασιλεύς.

—Νομίζε πως τον ξέρει... Μά έχει ένα σημάδι σίγουρο, για

να πιστοποιήσι τίς ύποψίες του...

—Αυτό τό σημάδι δέν μπορεί να χρησιμοισή ως άπόδειξι ;

—“Η Ύψηλότης σας θα μόρση να κρίνη σέ λίγο. “Οσο για

τά πιστοποιητικά τίς γεννησιώς και τίς ταυτότητας τής κόρης

του Νεβέρ, όλα είνε εν τάξει.

“Ο αντιβασιλεύς ραινόταν βυθισμένος σέ σκέψεις.

—Τί όρκο έκανε ό Λαγκαρντέρ στο Νεβέρ ; ρώτησε σέ λίγο.

—Του όρκιστήκε να γινή ό πατέρας του παιδιού του, άπάν-

τησε ό καμπούρης.

—“Ηταν λοιπόν κοντά του τί στιγμή του θανάτου του ;

—Ναι, ήταν από πλάι του κι'

ό Νεβέρ πεθαίνοντας, το έμ-

πιστεύθηκε την κηδεμονία τής

κόρης του.

—Και δέν τράβηξε τό σπαθί

του για να ύπερασπισή τό Νε-

βέρ ;

—“Έκανε ό,τι μπορούσε. Με-

τά τό θάνατο του δουκός, άρ-

παζε τό παιδί του και με τό

σπαθί στο χέρι διόχισε τούς

δολοφόνους, μολοντί ήταν μό-

νος έναντιον είκοσι.

—Ξέρω ότι δέν ύπάρχει πιό

τρομερό σπαθί στον κόσμο ά-

πό τό δικό του! ψιθύρισε τούς

αντιβασιλεύς. Μά ύπόχουν πολ-

λά σκοτεινά σημεία στις άπαν-

τήσεις σας, κύριε... “Αφού ό

Λαγκαρντέρ πρεφρέθηκε στη

συμπλοκή, πως λέτε ότι έχει ύ-

ποψίες μόνο έναντιον του δολο-

φόνου ;

—“Η ύχτα ήταν σκοτεινή. “Ο

δολοφόνος φορούσε μάσκα. Και

χτύπησε τό Νεβέρ από πίσω...

—“Ωστε ό ίδιος ό άρχηγός

κι' ό οργανωτής τής δολοφονί-

ας τον χτύπησε ;

—Ναι, ό ίδιος. Κι' ό Νεβέρ

σφιστάθηκε άμέσως κάτω, φα-

νάζοντας : “Φίλε, έδικίκησου

με! ”

—Κι' ό οργανωτής τής δο-

λοφονίας, εξακολούθησε ό πρί-

γκηψ με διαταγμό, δέν ήταν ό

μαρκήσιος ντε Κάυλους, ό πα-

τέρας τής Αυγής ;

—“Ο μαρκήσιος ντε Κάυλους, άπάντησε ό καμπούρης, έχει

πεθάνει πριν από πολλά χρόνια. “Ο δολοφόνος όμως είνε ζων-

τανός. “Η βασιλική σας Ύψηλότης δέν έχει να πη, παρά μιá

λέξι κι' ό Λαγκαρντέρ θα σάς τον δείξη άπόψε...

—“Ωστε, έκανε ό αντιβασιλεύς, ό Λαγκαρντέρ βρίσκεται στο

Παρίσι ;

“Ο καμπούρης δάγκωσε τά χείλη του.

—“Αν βρίσκεται στο Παρίσι, έπρόσθεσε ό αντιβασιλεύς, ό ό-

ποιός σηκώθηκε, είνε δικός μου...

Χτύπησε ένα κουδούνι κι' ειπε στον ύπηρέτη που μπηκε

μέσα :

—Ναρθή άμέσως ό κ. ντε Μασώ!

“Ο κ. ντε Μασώ ήταν ό άρχηγός τής Άστυνομίας.

“Ο καμπούρης ειχε άνακτησει έντοματαξυ τί γαλήνι του.

—Ύψηλότατε, ειπε, κυττάζοντας τό ρολόι του, αυτή την ώρα

ό κ. ντε Λαγκαρντέρ με περιμένει έξω από τό Παρίσι, ο' ένα

δρόμο που δέν θα σάς τον φανερώσω, έστω κι' άν με ύποβά-

λετε στα χειρότερα βασανιστήρια. “Η ώρα είνε έντεκα. “Αν ό

κ. ντε Λαγκαρντέρ δέν λάθει καμιά άφορη από μένα ως τίς

έντεκα και μισή, τό άλόγο του θα καλπάση προς τά σύνορα κι'

“Ολοι γελοῦσαν και άστενεύοντουσαν με τον καμπούρη...

έτσι ο άρχηγός της Ύστυνομίας σας δεν θα καταρωθώ να τον βρῆ.

—Θά σᾶς κρατήσω ὡς ὄμηρο... φώναξε ὁ ἀντιβασιλεὺς.

—Ὡ! ἐγώ, ἔκανε ὁ καμπούρης χαμογελώντας, εἶμαι ἀπὸ τώρα στὴ διάθεσί σας...

καὶ σταύρωσε τὰ χέρια του ἐπάνω στὸ στήθος του. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ύστυνομίας μῆκε ἐκείνη τῆ στιγμή μέσα. Ἦτανε μύσφι καὶ μὴ βλέποντας τὸν καμπούρη, ἄρχισε νὰ μιλήσῃ τὸν ἀντιβασιλεὺς γιὰ κάποια ὑπόθεσι κατασκοπείας, χωρὶς νὰ ζῶν-τηθῆ...

—Σιωπῆ! εἶπε ὁ ἀντιβασιλεὺς.

Ὁ κ. ντὲ Μασώ δέικνε ἐκείνη τῆ στιγμή τὸν καμπούρη καὶ στάθηκε σασισιμένος. Ὁ ἀντιβασιλεὺς ἔκανε ἕνα ὀλόκληρο λεπτὸ νὰ μιλήσῃ καὶ στὸ διάστημα αὐτὸ κρυφοκύταζε τὸν καμπούρη.

—Μασώ, εἶπε τέλος, θέλω νὰ σᾶς μιλήσω... Πηγαίνετε, σᾶς παρακαλῶ, νὰ μὴ περιμένετε στὸν ἀντιθάλαμο...

Ὁ Μασώ κύταξε μὲ περιέργεια τὸν καμπούρη καὶ διευθύνθηκε πρὸς τὴν πόρτα. Καθὼς ἔβγαλε ἔξω, ὁ ἀντιβασιλεὺς πρόσθεσε :

—Ἐτοιμάστε μου ἕνα φύλλο ἐλευθέρας κυκλοφορίας εἰσαγωγισμῶν καὶ μὲ λευκὸ τὸ ὄνομα τοῦ κατόχου του...

Ὁ κ. ντὲ Μασώ ὑποκλίθηκε καὶ βγήκε ἔξω. Τότε ὁ ἀντιβασιλεὺς εἶπε τὸν καμπούρη :

—Κύριε, ὁ ἱππότης Λαγκαρντέρ μού φέρεται ὡς ἴσος πρὸς ἴσον. Μοῦ στέλνει πρεσβευτᾶς καὶ μοῦ ὑπαγορεύει μόνος του στὴν τελευταία ἐπιστολὴ του τὸ κείμενο τοῦ φύλλου ἐλευθέρας κυκλοφορίας ποὺ μοῦ ζητεῖται... Φαίνεται πως ἔχει σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι κάποιο συμφέρον ποὺ τὸ ριψοκινδυνεύει... Ἀσφαλῶς, ὁ ἱππότης Λαγκαρντέρ θὰ ζήτησε κάποια ἀνταμοιβὴ γιὰ ὅ,τι ἔκανε.

—Ἡ βασιλικὴ σας Ὑψηλότης, ἀπατάται! ἀπάντησε ζωηρὰ ὁ καμπούρης. Ὁ κ. ντὲ Λαγκαρντέρ δεν θὰ ζητήσῃ τίποτε... Οὕτε σεις, ὁ ἀντιβασιλεὺς τῆς Γαλλίας, δεν μπορεῖτε νὰ τὸν ἀνταμειψτε...

—Διάβολε! ἔκανε ὁ Φίλιππος. Πρέπει νὰ ἰδοῦμε αὐτὸν τὸν μυστηριώδη καὶ ρωμαντικὸ ἱππότη. Ἀσφαλῶς, θὰ σημαίωσι μεγάλη ἐπιτυχία στὴν Αὐλή... Πόση ὄρα θὰ χρειασθῆ νὰ τὸν περιμένουμε ;

—Δυὸ ὥρες. Στὴ μιά θὰ εἶν' ἐδῶ!

Ἐκείνη τῆ στιγμή, ἕνας ὑπηρέτης μῆκε μέσα, φέρνοντας τὸ φύλλο ἐλευθέρας κυκλοφορίας ποὺ εἶχε ζητήσει ὁ ἀντιβασιλεὺς, ὑπογεγραμμένον ἀπ' τὸν ὑπουργὸ Λὲ Μπλάν καὶ τὸν ἀρχηγὸ τῆς Ύστυνομίας. Ὁ ἀντιβασιλεὺς τὸ συμπλήρωσε μόνος του, γράφοντας τὸ ὄνομα τοῦ Λαγκαρντέρ κι' ἔπειτα τὸ ὑπέγραψε :

—Ὁ κ. ντὲ Λαγκαρντέρ, ἔλεγε καθὼς τὸ ὑπέγραφε, δεν ἔκανε λάθῃ ἀσυγγνώριστα... Ὁ μακαριτὴς βασιλεὺς τὸν ἐξόρισε, γιὰτὶ παρέθῃ τὸ νόμο περὶ νομομαχίας... Ἦταν ἀσπέρης στὸ ζήτημα αὐτὸ, καὶ εἶχε δικιο... Μὰ, ὀδρα τῶ Θεῷ, τὰ ἦθῃ ἀλλάξαν ἀπὸ τότε... καὶ τὰ σπαθιά σκοουρίζουν σήμερα στὶς θῆκες τους. Ἡ χάρις τοῦ κ. ντὲ Λαγκαρντέρ θὰ ὑπογραφή αὐριο... Ἐπὶ τοῦ παρόντος, νὰ τὸ φύλλο ἐλευθέρας κυκλοφορίας του...

Ὁ καμπούρης ἄπλωσε τὸ χέρι του. Μὰ ὁ ἀντιβασιλεὺς δεν τοῦ ἔδωσε ἀκόμα τὸ χαρτί.

—Θὰ εἰδοποιήσετε τὸν κ. ντὲ Λαγκαρντέρ, ἐξακολουθῆσε, ὅτι ἂν θὰ ξαναρχισθῆ τὰ παλιά, θ' ἀκυρώσω αὐτὸ τὸ χαρτί. Δεν πρέπει πειὰ νὰ προκαλέσῃ καὶ νὰ χτυπήσῃ κανένα μὲ τὸ σπαθί του...

—Ὁ καιρὸς αὐτὸς πέρασε πρὸ δυὸ ἡμερῶν! εἶπε μὲ τὸνο ἐπίσημο ὁ καμπούρης.

—Τὶ ἐννοεῖτε, κύριε, μὲ τὰ λόγια σας αὐτὰ ;...

—Ἐννοῶ ὅτ' ὁ ἱππότης Λαγκαρντέρ δεν θὰ δεχόταν τὸν ὄρο αὐτὸ πρὸ δυὸ ἡμερῶν.

—Γιατί; ρώτησε ὁ Φίλιππος τῆς Ὁρλεάνης δύσπιστα.

—Γιατὶ ὁ ὄρκος ποὺ ἔδωσε στὸ Νεβέρ τοῦ τὸ ἀπαγόρευε...

—Ὡστε ὀρκίστηκε καὶ ἄλλα πράγματα, ἐκτός του ὅτι θὰ γινόταν πατέρας στὸ παιδί του ;...

—Τοῦ ὀρκίστηκε νὰ ἐκδικήσῃ τὸ παιδί του...

—Λέγετε, κύριε, λέγετε! εἶπε μ' ἐνδιαφέρον ὁ ἀντιβασιλεὺς.

—Ὁ ἱππότης ντὲ Λαγκαρντέρ, ἀπάντησε ἀργὰ ὁ καμπούρης, τῆ στιγμή ποὺ ἔφευγε μαζί με τὴν κόρη τοῦ Νεβέρ, φώναξε πρὸς τοὺς δολοφόνους : «Θὰ πεθάνει ὄλοι ἀπὸ τὸ χέρι μου!..» Ἀπὸ τοὺς εἰκοσι δολοφόνους, εἶχαν ἀπομείνει τῆ στιγμή ἐκείνη, μονάχα ἑννέα... Ὁ Λαγκαρντέρ ἀναγνώρισε τοὺς ἑπτὰ... Κι' οἱ ἑπτὰ πέθαναν ἀπὸ τὸ χέρι του!..

—Ἀπὸ τὸ χέρι του; ἐπανέλαβε ὁ ἀντιβασιλεὺς, χλωμαζών-

τας.

—Ὁ καμπούρης ἔκανε μιὰ ὑπόκλισι, χωρὶς νὰ πῆ λέξι.

—Κι' οἱ ἄλλοι δυὸ ; ρώτησε πάλι ὁ ἀντιβασιλεὺς.

—Ὁ καμπούρης ἐξίστασε. Ἐπειὰ ἀπάντησε, τονίζοντας μιὰ μιὰ τίς λέξεις του καὶ κυττάζοντας τὸν πρίγκηπα στὰ μάτια :

—Ἐπάρχουν κεράλια, Ὑψηλότης, ποὺ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Κρατῶν δεν θὰ ἤθελαν νὰ τὰ δοῦν νὰ πέφτουν ἀπάνω του ἰκρίωμα. Ὁ θρόνος ποὺ κάνουν τὰ κεφάλια αὐτὰ πέφτοντας, κλονίζουν τοὺς θρόνους... Ὁ κ. ντὲ Λαγκαρντέρ θ' ἀφήσῃ τὴν ἐκλογὴ στὴν Ὑψηλότητά σας... Γι' αὐτὸ μοῦ ἀνέθεσε νὰ σᾶς πῶ : «Ὁ ὄγδος δολοφόνος εἶν' ἕνας ὑπηρέτης καὶ δεν τὸν λογαριάζει καθόλου. Μὰ ὁ ἐννατος, ὁ ἀρχηγὸς τῶν δολοφόνων, εἶνε ἕνας πασιγυρος μεγιατῶν καὶ ὁ μεγιατῶν αὐτὸς πρέπει νὰ πεθάνῃ... Ἄν δεν θέλει ἡ Ὑψηλότης σας νὰ πέσῃ τὸ κεφάλι του κάτω ἀπ' τὸ σκεοῦρι τοῦ δημίου, ἄς τοῦ δώσει ἕνα σπαθί γιὰ ν' ἀντιμετωπίσῃ μ' αὐτὸ τὸ σπαθί τοῦ Λαγκαρντέρ... Τὰ ὑπόλοιπα, ἀφοροῦν τὸν ἴδιο τὸ Λαγκαρντέρ...»

Ὁ ἀντιβασιλεὺς ἄπλωσε γιὰ δευτέρη φορὰ τὴν περγαμινῆ.

—Εἶνε μιὰ πράξις δικαιοσύνης! ψιθύρισε. Τὸ κάνω αὐτὸ, εἰς μνήμην τοῦ εταῶου μου Φιλίππου. Ἄν ὁ κ. ντὲ Λαγκαρντέρ χρειαζέται βοήθεια...

—Ὁ κ. ντὲ Λαγκαρντέρ ἕνα πράγμα ζητεῖ μόνον ἀπὸ σᾶς.

—Τί ;

—Ἐχεμύθεια... Μιά λέξις ἂν σας ξεφύγει, μπορεῖ νὰ καταστρέψῃ τὰ πάντα...

—Θὰ εἶμαι ἄφωνος σάν τὸ ψάρι.

Ὁ καμπούρης ἔκανε μιὰ βαθεῖα ὑπόκλισι, ἔβαλε τὸ φύλλο ἐλευθέρας κυκλοφορίας στὴν τσέπη του καὶ διευθύνθηκε πρὸς τὴν πόρτα.

—Σὲ δυὸ ὥρες λοιπόν ; εἶπε ὁ ἀντιβασιλεὺς.

—Σὲ δυὸ ὥρες! ἀπάντησε ὁ καμπούρης.

Καὶ βγήκε ἔξω.

Ἐξω ἀπ' τὸ γραφεῖο τοῦ πρίγκηπος στεκόταν ἕνας γέρο θυρωρὸς, ὁ Λὲ Μπρεάν, ὁ ὅποιος μόλις τὸν εἶδε νὰ ἐμφανίζεται, τὸν ρώτησε :

—Ἐ, λοιπόν, πέτυχες ὅ,τι ἤθελες ἀπὸ τὸν ἀντιβασιλεὺς ;

—Ναί, τὸ ἀπάντησε ὁ καμπούρης, βάζοντας τὸν ἕνα διπλὸ λουδοθῆκειο στὸ χέρι. Μὰ τώρα θέλω νὰ δῶ τὴν γιορτή... Θέλω ἔπισης νὰ μοῦ δῶσῃ τὸ κλειδί τοῦ θυρωρείου σου κατὰ τὸν κῆπο...

—Τὶ νὰ τὸ κάνης ;

—Ὁ καμπούρης τοῦ ἔβαλε κι' ἄλλα δυὸ λουδοθῆκεια στὸ χέρι.

—Πολὺ περιέργως ἰδιοτροπίες ἔχεις, ἀνθρωπάκο μου! τοῦ εἶπε ὁ Λὲ Μπρεάν. Νά, τὸ κλειδί τοῦ θυρωρείου μου...

—Ἐξέλω ἀκόμα, ἐπρόσθεσε ὁ καμπούρης, νὰ μεταφέρῃς στὸ θυρωρεῖο τὸ πακέτο ποὺ σοῦ ἐμπιστεύθηκα τὸ πρωί.

—Καὶ θὰ μοῦ δῶσῃς δυὸ ἀκόμα λουδοθῆκεια γι' αὐτὸ τὸ φουλιεῖα ; ὁπίσης ὁ θυρωρὸς ;

—Θὰ σοῦ δώσω πέντε!

—Ὡ! Τὶ τίμος ἀνθρωπάκος ποὺ εἶσαι... Σίγουρα θὰ ἔγῃς κανένα ἐρωτικό ραντεβού...

—Ἴσως, ἀπάντησε ὁ καμπούρης χαμογελώντας.

—Ἄν ἦμουν γυναίκα θὰ σ' ἀγαποῦσα, παρ' ὅλη τὴν καμπούρα σου γιὰ τὰ χρυσὰ σου λουδοθῆκεια... Μὰ χρειάζεται πρόσκλησις γιὰ νὰ κυκλοφορῆς ἐδῶ μέσα... Οἱ φρουρεὶ δεν ἀστετεύονται...

—Ἐγὼ τὴν πρόσκλησί μου, εἶπε ὁ καμπούρης, φέρο μόνον τὸ πακέτο στὸ θυρωρεῖο.

—Ἀμέσως, ἀνθρωπάκο μου... Πηγαίνω κιάλας... Καλὴ τύχη!..

II

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΦΙΛΙΠΠΩΝ

Κάτω στοὺς κήπους, ὁ συναισιμὸς μεγάλωνε ὀλοένα. Ὁ ὄλοι συγκεντρωνότουσαν κοντὰ στὸ ἀγάλμα τῆς Ἀρτεμίδος, ποὺ γειτόνευε μὲ τὰ διαμερίσματα τοῦ ἀντιβασιλείου καὶ ὄλοι ἤθελαν νὰ μᾶθουν τί ἔκανε αὐτὴ τὴν ὥρα ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης, κλεισμένη στὰ διαμερίσματά του.

Ἡ κίνησις ὅμως αὐτὴ δεν ἀνησυχόσε καθόλου τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους τοῦ Γκονζάγκα, ποὺ ἐξακολουθοῦσαν νὰ παίζονταν λασκενὲ κάτω ἀπ' τὴν μεταξωτὴ σκηνή. Τὸ χρυσάφι καὶ τὰ τροπελογραμμένα κυλοῦσαν πάντοτε σὸν πρᾶσινο τάπητα κι' ὁ Πεϋρόλ κερδίζει τεράστια ποσά. Ὁ μαρκήσιος ντὲ Σαβερνὺ εἶχε χάσει ὄλα τὰ χρήματά του κι' εἶχε χλωμαίσει ἔλαφρὰ.

—Δέκα χιλιάδες σκοδοῖ! εἶπε ὁ Πεϋρόλ.

(Ἀκολουθεῖ)

